

fainear dé bu chòir a dhèanamh. An àite a bhith ri faoin-bhruidheann mu cho-oibreachas air a' Ghaidhealtachd, carson nach gabhte os laimh aon cheàrnaidh—ceàrn anns an robh goireasan siubhail iomchuidh agus anns an gabhadh adhartachas dèanamh, agus gach oidhirp a dhèanamh as leth na ceàrnaidh sin le bhith cur air chois obair coille agus obair fearainn curachd agus àrach spreidhe agus le bhith a' togail thighean agus oibrichean uisge agus nithean feumail eile. Nan gabhadh a' leithid so a thoirt gu buil (agus, air paipear, bha'n rud a' coimhead coltach) dh'fhaoidte an uair sin a' leithid eile a ghabhail os laimh—le atharrachaidhean 's dòcha—ann an ceàrnaidhean eile gus mu dheireadh an robh a' Ghaidhealtachd uile an sàs.

Bha dùil gu'm b' e am pìos talmhuinn bu fhreagraiche airson na h-oidhirp so, Strath-Oiceil, faisg air a' Bhanna, agus chuireadh buill de luchd riaghlaidh Bòrd na Coille agus Bòrd an Aiteachais gus cnuasach 's a' cheàrnaidh so agus plan a dheasachadh. Bho'n uair sin chualas bho iomadh Rùnaire Stàta gun robh am plan sin a' soirbheachadh gu math, ach tha deagh fhios aig neach sam bith a thadhail air a' cheàrnaidh air neo a ghabh suim de na thachair an sin bho'n àm sin. Nach mór a rinneadh an Strath-Oiceil agus nach eil a choltas air gun deanar mórán an sin a chaidh. Is e an fhìrinn ghlan gum bheil an t-eagal air Buidheann an Riaghaltais an Alba roimh na h-uachdairean, agus an àite dà oighreachd dheug a ghabhail os laimh agus an oibreachadh mar aon oighreachd de cheithir cheud mìle, 's ann a rinn iad strì mhór air aon oighreachd bhig a b'fheudar dhoibh a cheannach mu'm b'urrainn iad leasachadh sam bith a dheanamh oirre. Tha obair Strath-Oiceil, a bha a' dol a shàbhaladh na Gaidhealtachd, fuar marbh.

Thug i a dh'aindeoin sin, greis mhór a' bàsachadh; agus anns na làithean 'san robh sinn an dùil gun soirbhicheadh i, thugadh cùisean caran na b'fhaide air adhart. Bha Strath-Oiceil gu bhith 'na dhealbh; dealbh bhrèagha air talamh freagarrach; ach dh'fhaodadh gum bitheadh teagamh aig daoine co-dhiùbh a ghabhadh an dearbh rud dèanamh ann an ceàrnaidhean na bu dlighe. Mar sin, thug an luchd deilbh sùil mun cuairt feuch an lorgadh iad an t-àite bu mhì-choltaiche an Alba. Laigh an sùil air Diùraidh. Nan gabhadh Diùraidh cur air a chasan, cha b'urrainn duine sam bith teagamh a chur 'nan dòigh oibreachaidh; dheanadh iad an gnothach am bad sam bith.

Is e Eilean Dhiùraidh an t-àite far an claon amharus deireannach a' Ghaidheil. An droch uachdaran a' sealg an fhéidh far am bu chòir do spréidh a bhith ag ionaltradh agus teaghlachan a bhith a' cìntinn Chan eil guth air a' leithid sin. Tha mise cho measail air Diùraidh agus gum bheil mi a' fuireach ann, ach cha do dhùin mi mo shùil riamh air aon rud—nach eil anns an eilean ach creag agus boglach, agus nach robh aig a' mhìle duine a bha a' fuireach ann uaireigin ach saoghal truagh dheth. Gus an d'thàinig innealan coille bho chionn ceithir no cóig de bhliadhnachan, cha robh an t-eilean comasach air mórán a ghiùlan ach féidh, agus 's e beannachd a bh' ann gum faodadh duine sam bith, aig an robh an t-airgead r'a chosg, am marbhadh. Is e Diùraidh am fear as gairbhe de na h-eileanan. Cha robh anns an eilean ach an aon obair riamh—luchd